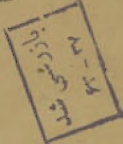

تختی و فرست شده
۴۹۲۵

بازدید شد
۱۳۸۲

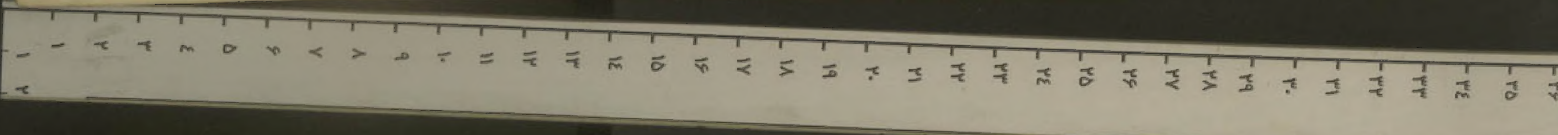
۵۵۳

سید الهادی
میرزا کاظم
سید محمد
امیر کاظم
سید محمد
امیر کاظم
سید محمد
امیر کاظم

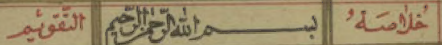
شماره ۵۵۱۵

کتابخانه مجلس شورای ملی	
کتاب	خلاصه السقم (مجموعه)
مؤلف	
موضوع	
شماره ثبت کتاب	۵۲۲۴
شماره نسخه	۴۹۹۷

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

[illegible]

۱۹۹۹

[illegible]

بَقِيَّةُ جَدِّ الْخَشْيَةِ إِلَّا يَا مَعْزُومِي

[illegible][illegible][illegible][illegible]

18

[illegible][illegible]

۱	۱۱	در غربت	۶	۱۶	مغرب و شمال
۲۱			۲۶		
۲	۱۲	ماهیچه و جنوب	۷	۱۷	در شمال است
۲۲			۲۷		
۳	۱۳	در جنوب است	۸	۱۸	ماهی شمال و مغرب است
۲۳			۲۸		
۴	۱۴	ماهی جنوب و مغرب است	۹	۱۹	توسط الارض است
۲۴			۲۹		
۵	۱۵	در مغرب است	۱۰	۲۰	وسط السماء است
۲۵			۳۰		

۷	۱۴	در مشرق درخت	۶	۱۲	میان مشرق و شمال
۲۲	۲۹	اول از روز	۲۱		در ساعت چهارم
۹	۱۵	در شمال در	۵	۱۳	میان شمال و مغرب
۲۳	۳۰	در ساعت ششم	۲۰		در ساعت دوم
۴	۱۲	در مغرب	۲	۱۱	میان مغرب و جنوب
۱۹	۲۱	در ساعت نهم	۱۰	۲۵	در ساعت ششم
۳	۱۱	در جنوب	۱	۱۶	میان جنوب و مشرق
۱۱	۲۶	در ساعت دوازدهم	۹	۲۴	در ساعت ششم

[illegible][illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل اللغة العربية لغة العلم والدين

[illegible]

جَدُّكَ أَخِي سَامِرَ ابْنِ أَبِي كَوَّابٍ

[illegible]

جاءه من قبله الشهابي من قبله

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540	541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564	565	566	567	568	569	570	571	572	573	574	575	576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600	601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624	625	626	627	628	629	630	631	632	633	634	635	636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660	661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684	685	686	687	688	689	690	691	692	693	694	695	696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720	721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744	745	746	747	748	749	750	751	752	753	754	755	756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780	781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	810	811	812	813	814	815	816	817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827	828	829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	840	841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851	852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	870	871	872	873	874	875	876	877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887	888	889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	900	901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911	912	913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923	924	925	926	927	928	929	930	931	932	933	934	935	936	937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947	948	949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	960	961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971	972	973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	990	991	992	993	994	995	996	997	998	999	1000

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

و	ر	ا	-	ج	د
ر	ا	-	ج	د	و
ا	-	ج	د	و	ر
ج	د	و	ر	ا	-
د	و	ر	ا	-	ج
و	ر	ا	-	ج	د
ر	ا	-	ج	د	و
ا	-	ج	د	و	ر
ج	د	و	ر	ا	-
د	و	ر	ا	-	ج
و	ر	ا	-	ج	د
ر	ا	-	ج	د	و
ا	-	ج	د	و	ر
ج	د	و	ر	ا	-
د	و	ر	ا	-	ج
و	ر	ا	-	ج	د
ر	ا	-	ج	د	و
ا	-	ج	د	و	ر

الحَمَلُ الثَّوْفَرُ

الحجوة الشكر طمان

الاول والثاني

المشركين العاقبين

القَوِّمُ الْحَمْدُ

التَّكْلِوُ الحَوْبَةُ

_____

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some faint smudges and discoloration, characteristic of old paper. The page is framed by a dark border, possibly the inner edge of the book's cover or a mounting board. There is no text or other markings on the page.

رسالة
في
الارض والسموات
الميزان

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطاهرين في هذه المصنفين
واعلم ان الله على علمهم اجمعين ويعلم يقول العبد الاثم كرم من ابراهيم
ان هذه كتاب لطيف وجميل في معرفة وضعها واستخراج الاعمال
الاسطرلابية وغيره مما لا يتيسر في صنعة الاسطرلاب من نهاية التعجب ومعرفة
الاهتمالك والتعريف في دوايره وتقسيم خطوطها قبل بوجدها اسطرلاب
مستعمل مع ذلك علم يحتاج الى تفهيم في تعديل في كثير من اعماله ومعرفته
لا يحصل الا لا غنى عن الله فاستخرت الله سبحانه في وضع هذه
الرسالة في استخراج مسائله ولا يخفى شرانها وحسنها وسهولة حصولها
لكنها لا تقرب عالمها من الواقع وسهولة استخراج كثير من اعمالها وان
كان بعضها احسن من الاستخراج من الاسطرلاب ولكن يسهل الخط في
تقسيم مسوورها الكثير ويصيرها ممتن بها الميزان وفيها فصول فصل
في معرفة ارتفاع الكوكب وقد سماها لانها العدة والاصل لكثير من
الاعمال اعلم ولا انما اذا اخرج خط من مركز العالم وتلك الكوكب الى سطح

الخط

الخط الاعلى فالعظمة التي يمر على طرف ذلك الخط وعلى سطح الارض
هو دائرة الارتفاع المحتوية على القوس الواقعة بين الارض وطرف ذلك
الخط ان كانت اقرب من ربع الدائرة يكون الارتفاع ان كان فوق الارض
قوس الخطاط ان كان تحت الارض واما الارتفاع الذي هو القوس
الواقعة بين طين خط خارج من بعض النقط الى ذلك الكوكب الى سطح
العالم الاعلى فالدائرة من ارتفاع القوس بين نقطتين هما على ظهر
الكوكب الى نقطة القوس وصل بينهما ربع دائرة زاوية في الجانب الاعلى
من الدائرة ومنهما قوسها فيجب انهما وارتفاعها على كل خط وانزلت
من الزاوية شاقوا لسطح الخط في ربع والشاقول سطح مثلث من جسد
تقريباً يكون خطه في انشاء الكتاب وهو على الدائرة والارتفاع
ساعات من الجانبين فيقع ظل الكوكب على الارض اذا جعل طرف واحد
الى الشمال والآخر يقابل جسد الدائرة اليك والارتفاع الذي هو ربع الدائرة
جانب الشمال والآخر في انشاء دائرة على الارض وتقع الزاوية التي هي
او الضمة في موضعها قليلاً قليلاً حتى يقع ظلها على طرف الزاوية الاخرى
وانت تسطر الى خط الشاقول انما على الارض في ربع وهو ارتفاع القوس وان
كان الارتفاع اكثر قليلاً او شاقول جعل الزاوية التي هي الشمال من
عينك وانظر من اعلى الزاوية الى الكوكب او اعلى الشاقول فيظهر
غير ذلك الخط الشاقول او ربع نظر الكوكب من عينك في انشاء الدائرة او
تضع يدك على الخط باحاطة تام بحيث لا يتحرك ثم تعرف الارتفاع
الذي هو عليه فهو الارتفاع وان كانت الشمس من وراء النجم
فذلك يستعرف ارتفاعها وانما شدة الارتفاع في انشاء

(Faint handwritten text in Arabic script, likely bleed-through from the reverse side)

جندرسه کورسایه یو عید د سخته جبران افغان غايد

[illegible]

جد معرق الميلى الاول   جد معرق الميلى الثانى

[illegible]

فصل في معرفة المبدأ الثاني

[illegible]

فصل في معرفة الجوهري من أعظم أصول هذا العلم وأعلى أسانه منوط به
معرفة فاعل الدائرة وأصله من طرف قوس وقطر مثل الزاكن الآخر من
القوس على هذا الاستيعام للامر ونصف ذلك جيب ربع فوهو جيب ربع قوس
قوسان فاقرب نصف الدائرة لكل واحدة تمام الآخرى والنصف الآخر هو قوسا
اثنين ونصف الدائرة لكل واحدة تمام قوسين الأولين الزاكن الدائرة وذلك
يقسمه في الجدول على جيب ربع الدائرة فيحصل الجيب الرابع بان يترا القوس
على ماها ان كانتا قوسين الربع وان كانتا أكثر من الربع واقل من النصف فوهو
تمامها الى النصف وان كانتا اثنين النصف اقل من ثلثها ايام فوهو فاضها
على النصف ان كانتا اثنين ثلثها ايام فوهو تمامها الى الدائرة كما حاصل في
هو القوس المنقص فوهو جيبها من الجوهري وان نقص ربع جيب القوس ربع
نصف القطر في الباقي تمام تلك القوس الى الربع والقوس الخارج من نصف
قوس الدائرة واسم نصف تلك القوس اسم الجوهري المعكوس وكل قوس كان اقل
من الربع فنقص جيبه الى الستين ونصف القطر فان كانتا قوسين الربع
اقرب الى النصف بدو فيثبات على الربع على نصف القطر تمامها من تلك القوس
وان كانتا اثنين النصف فنقص من الدائرة بعد الباقي كما كنتم واسم الربع
ثلثها ايام نصف القطر ان كان السهم معلوما وارادوا معرفة ثلثها فاضل
بينه وبين نصف القطر فهو موضع هذا الجيب فيجد قوسه ونقص الربع
ان كان الفضل النصف القطر فيكون ان كان الفضل السهم فاما قوسين تلك
السهم والفضل فلا يتجاوز جيبه ثلث القطر الى الدائرة على الحقيقة فيقع عند بعض
ان قلت امثال القطر ثمان وثلاثون واربعين ثمانية وسبع عشرة فالثلاثون
محصون ثمان وثلاثون وسبعين ثمانية واربع واربعون فالثلاثون على الجوهري
القص ستون وربعه وحصل الاموال على كونه ثلث الدائرة شبهة الجوهري هو هذا

[illegible]

الحب الحق الحب الحق الحب الحق الحب الحق الحب الحق

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠

الْقَوُّ الْحَيُّ الْقَوُّ الْحَيُّ الْقَوُّ الْحَيُّ الْقَوُّ الْحَيُّ الْقَوُّ الْحَيُّ

[illegible]

فصل في معرفة الظل والمقياس وهو من المسائل الجليلات اذ بها يعرف اوقات
 الصلوات والساعات فيشتغل بها كثير من المسائل العزمية فاعلم ان المقياس هو
 قاع على سطح الافق وعلى سطح قائم عليه سطح دائرة ارتفاع النجوم من جانب الظل
 خط مستقيم على سطح يكون للمقياس قاعا عليه بين قاعدة المقياس و طرف خط يمر على
 رأس المقياس و مركز النير و ذلك الخط المار من رأس الظل الى رأس المقياس على
 الظل فان كان المقياس موازيا للافق فظل الظل الاول لا يبرز عند الطول و قد
 و تبرز اذ شيئا جدي ثم و يمتد في ظل المعكوس من المتكوس لانه رأس المقياس من العالم
 والظل المنكسر في هذا على الافق و ان كان المقياس موازيا لسطح الافق فظل الظل
 الثاني والظل المستوي والظل المنكسر لا يبرز على سطح الافق وهو في اول
 الطول كانهما يبرز و يمتد على ارتفاع النير فان بلغ السبعين عدلهما لا يزاو
 بعد و هو القوس ان الظل الاول عند بقا ارتفاع النير في غاية الطول ان كانت
 سبعين و يتغير على الخط و قد جرت العادة بتقسيم مقياس الظل الاول على ستين
 جزا و يسمى كل جزء بدرجة و يتقسم المقياس الثاني ما في عشرة و يسمى ظل الاصل
 بناء على ان اغلب الساعات بالاشياء و الساعات عشرة اصبعا و تسعة اوت
 ونصف و يسمى ظل الاصل بالاعلام كبريات الساعة على مساحات الاضلال بالاعلام و
 طول القوس على سبع اقسام و ست ونصف او بستين و يسمى الظل بالبين
 و اذا جعل رأس المقياس موازيا لارتفاع المقياس من نصف القطر و هو مرسوم
 بالمقياس و ظل الظل كان الظل هو خارجا من طرف القوس قاعا على خط مواز
 على ذلك الطرف و موازيا لظل المواز على طرفها الاخر و لا يبرز في ذلك يسمى على خط
 واقع مع قوس كذلك يظلها فالظل الاول ظل ارتفاع النير و الثاني ظل تمام
 الارتفاع فلا يبرز في ذلك يسمى ظل القوس بالظل الاول و ظل تمام بالظل
 الثاني و الظل المطلق هو الاول و نحن قد وضعنا المعرفة ظل كل قوس و انما
 الارتفاع جدي لا يرفع القوس من الارتفاع المجرى الظل من السور فان كان الارتفاع
 معلوما يوضع ظل وان كان الظل معلوما يوضع قوس في الجدول فالجواب هو الارتفاع

بقية

متدنية واما يربح بجوار الظل مساحه الارض من الوادي وان شئت
 ذلك جعلت من الارض الى جبل فانه الواحد الى جبل وانظر منها الى
 طرف الارض الى الموضع الذي نشاء بشرط ان تستعمل في ذلك من الارض
 اربع موضعين شريحتين قد يعلو او يخفض الى حفره ان لم يكن فامسك خطهما
 وتكسر اربعه ثم انظر الى الخط الشاقول على ارضه وجعله موازيا لخط ظل
 الامامه واسم على الارضه فالحاج مساحه الارض او من الوادي وانها
 وان استعملت فامسك افعو عشر مع ذراع فاعمل على الاصابع وتعلم الظل على
 الارضه ايضا واما **في ارتفاع الارتفاعات** كالنارات والجبال من ارضه كانت
 فان كان مسقط جرم معلوما فخذ مساحه الارضه لا كما ترى فخذ ارتفاع
 واسمها ثم فخذ ظل الارتفاع من الاقدام وفي ارتفاع الموضع جعل بعد الارتفاع
 الارتفاعه من الارضه من دائرة السبعين فقسم اجزاء مساحه الارضه على اجزاء
 الارتفاع ثم تقرب الجاهل في السبعه والاربعه فالحاصل اقسام او اصابع
 فقسر على اربعة فالحاصل مع مقدار فامسك طول الموضع واما وان لم يعرف
 مسقط جرم فاحمل فخذ الارتفاع من وضع وتعلم على مسقط فخذ ظل الارتفاع
 ثم تقرب الجاهل من الارتفاع من موضع من ذلك الظل او تقصير ثم تقصير موضع
 من الزاويتين فاحمل الجاهل ثم تقصير من الموضعين فقسر في السبعه
 والاربعه عشر فالحاصل هو العمل فالحاصل مع مقدار فامسك طول الارضه فالحاصل
 ان شئت ان تعرف مساحه بين الموضعين الارضه مسقط جرم فقسر بجزء
 بين الموضعين فخذ الارتفاع الاول وان صرته في اجزاء ظل الارتفاع
 الثاني بين مساحه بين الموضعين الثاني ومسقط جرم وان لم يكن الكتاب
 حاضر او اردت معرفة مساحه فقسر من مساحه فاجعل رأسه من موضع
 فاحمل من رأسه الى الارضه واما الارتفاعه فاحمل من رأسه الى
 غايه المساحه ثم فخذ الوصل كانه في نظرين يقع نظري من رأس الوصل الى الارضه
 واسم بذلك بينه وبين الموضع المطلوبه وهذه رسم جداول الظل بالمتساويين

الفعل الفعول الفعل الفعول الفعل الفعول

۷۴۳۵

القوى الظفر القوى الظفر القوى الظفر القوى الظفر القوى الظفر

_____

[illegible]

[illegible][illegible]

جدول حساب الجداول
مجموع على النصفين
جدول حساب الجداول
مجموع على النصفين

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

الجدول الثاني

جدول حساب الجداول
مجموع على النصفين

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

الجدول الثالث

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا...

أ	ب	ت	ث	ج
هـ	خ	د	ذ	ر
ز	س	ص	ض	ط
ظ	ع	ف	ق	ك
ل	م	ن	هـ	و

اذا قيل ضرب هذا وهذا خطا
 فعنان فاخذ احد المقسومين
 فخطا عن رتبته بمربع الى ان
 كان درجة قدر يقرب او كان يقيد
 فثانية فانه يدل الفرض في المقسوم
 من مثال اذا ضربت اربع واثلاث
 فاقرب فخطا يحصل عشر واربعة
 هو يدل خبر اربع واثلاث فحين
 فاقرب وتقسيمهما اصل وهو عشر
 انه على شقين من جهة اذا حصل
 ثالثة وهو عشرة واربعة فانه
 نكبة الشئ حال التجزء وانما يفعل
 له من المخرجة درجة الحاصل

وانما قيل ضرب هذا على هذا الخطا
 فخطا ايضا فان خطا المقسوم عليه
 فخطا عن رتبته بمربع من جهة فانه يدل
 خبر المقسوم في المخرجين ثم القسمة
 فاقرب اربع واثلاث على خمس فاقرب
 فخطا بان تقسم خمس فاقرب
 خمس وان يحصل اربعة اقسام من جهة
 وهي ثمانية واربعين واربعة
 يدل ان تقرب اربع واثلاث فحين
 تقسم الحاصل هو مائتان واربعين
 ثمانية واربع فاقرب على خمس فاقرب
 فانما اربع اربعة اقسام واربعة فاقرب
 وانما يفعل ذلك لان كان المقسوم اقل

وان نقص من طالع كمال حصل طالع السنين الماسية وكلما اقبل
 الطالع ودر بطرح وقصه الباقي فان لم يبق هو المجلد في **فصل**
 اذا كان الطالع معلوما وروى ان تعلم ان طالع في ارض وقت ما لا يتقار
 انهم يبيعون غيرة ارتفاع من الشمس حيث تفضل طالع من الشمس
 طالع الطالع وهو الدائر ان كان اقل من نصف قوس النهار والاف
 حيث تمام الدائر الماضى قسمها على مستقيم فانما ارجع عليك ارتفاع
 ثم حصل الدائر واستعلم ساعة فهو الدائر من طالع على غيرة من
 ساعة طلوع ذلك الطالع من اول طلوع الشمس **فصل** في معرفة سماء
 القوس والشفق هذا هو نظير الشمس الباقي في ارتفاع ثمان عشرة درجة
 كما ترى في جدول الدائر من الارتفاع فاقم على خط عرض البلد في
 ساعة ما القوس والشفق **فصل** في معرفة عرض البلد من طالع السنين
 في يومك من سنين غيرة ارتفاع من طالع فانقص الميل من غيرة الارتفاع
 ان كانت الشمس بين الحمل والميزان غالبا في تمام العرض وزده عليها
 كانت بين الميزان والحمل كما حصل تمام من الميل اي ارتفاع المعدل
تبيين ان اردت معرفة ارتفاع قطب المنطقة في طالع معين اتقن في
 درجة من درجة الطالع على خلاف النواحيما وصل فاعرفه ثم حث
 ميل الثاني وزده على ميل البلد ان كان المحفوظ على وجه القطب والا
 فانقصه من طالع ما حصل من ارتفاع قطب تلك البروج فان كان الطالع بين
 الحمل والميزان فالارتفاع غرضه بل يكون العرض اكثر من الميل الثاني
 الكلي وان كان بين الميزان والحمل فالارتفاع شرقه في طالع الحمل والميزان

معرفة ارتفاع الشمس من طالع السنين الماسية
 معرفة ارتفاع الشمس من طالع السنين الماسية
 معرفة ارتفاع الشمس من طالع السنين الماسية

ارتفاع

ارتفاع مقام غيرة ارتفاع اول الجوز والسرطان **فصل** في معرفة تقويم
 الشمس اعلم ان الفصول لا تشبه غالبا الا في اواخر الربيع واول ايلول
 ومعلوم ان غيرة الارتفاع في الزاوية بين الجوز والسرطان وفي الشافق
 بين السرطان والجوز فبذلك يتبين او اخر من الارتفاع ايضا من
 اول ايلول فان عرفت غيرة الارتفاع في ايام الزاوية كانت الزاوية تمام من
 البلد على الشمس في الارتفاع وان كانت غيرة الارتفاع في ايام الشافق
 كانت الزاوية بين السرطان والجوز وان كانت غيرة الارتفاع في ايام الشافق
 الارتفاع في عرض بلدك ان كان معلوما فاعرف ميلها ثم قس بها في
 جدول الميل في ذلك الارتفاع فانما يخرج قوس موضع الشمس **فصل** في معرفة
 جهة القطب من طالع السنين فاعرف نصف النهار بوجه جماعة مسطرة وينصب
 الشمس بحيث تسقط رية او راسه على سطح ايا كان وينصب الشمس
 بلدي ان كان مع الاقن او اداة جوية عليه وهو المثلث على سطح
 مثلث حصة في المثلثين او الارتفاع ولكن الارتفاع عريضة وهو
 المثلث على السطح مستويا ثم ينصب على سطح من طالع السنين ان
 قوس احدى الزاوية بوتر اسفله وسط المثلث اقل من ارتفاع السطح الموراد
 له وتعلم ان سطح السطح من طالع السنين او بوترها اسفل السطح
 فتعلم ان سطح السطح من طالع السنين او بوترها اسفل السطح
 على العلاقة فالسطح من الاملا من طالع السنين او بوترها اسفل السطح
 في مثل المثلث فاعرف ارتفاع السطح من طالع السنين او بوترها اسفل السطح
 عديدا واما المعرفة بوتر السطح فليعلم على اسفل المثلث فاعرف السطح

ويعلم ارتفاع بعض الأجزاء وانخفاضها في محيطها ثم يرسم عليه دائرة محيطية
 بالفرق بين الكوكب ثم يرسم دائرة أخرى وسطها على مسطرة واحدة للخطوط
 التي أعدها الشاخص من خشب أو من سائر الأجسام فإن كان خطها على
 مستوى الأرض فإن يكون الشاخص مستويا حيث يكون خاف من انحرافه فيضيق
 كلما علا رأس الخط بحيث يكون رأسه الأخر على محيط الدائرة الكبيرة وليكن
 عليها وإن كان صغرى فليصل ويمكن الاستعانة بالخطا مضيعة ولها من
 الدائرة والرأس الأخر على رأس الخط ثم يترتب من خطها دائرة أخرى
 خط نصفها دائرة تدعى دائرة العرض فيكون الخط الذي بين الخطين
 الأقرب والأبعد ان يبين ارتفاعا قبل الظهور بارتفاعه وتعلم على موضع
 رأس الخط ثم ترادف ارتفاع بعيد الظهور حتى إذا وصلت ذلك الارتفاع
 تعلم على رأس الخط ما كان الغرض من ارتفاعه ونصف النهار لأن همت الشمس في
 الساعات لا يفتقر ولا يعلم في الطول لأن لم يكن مقياس على خط
 الأرض فما بين من جانب الشمس ما قول يقع في الخط على الكوكب فيكون
 الظل من محيط الدائرة ثم يخرج على أي حال من الملامتين خطا واسلايين
 المركز والمحيط على الاستقامة ثم قسم القوس الواقعة بين العلامتين
 بنصفين وتعلم على الوسط فتخرج من خط المركز فادرجا إلى المحيط
 أو محيط جوازي نصف النهار واقع وسط دائرة نصف النهار ثم يرسم
 خطا آخر موازيا لخط نصف النهار على المركز فهو خط المشرق والمغرب
 فإذا كان العمل عند انقلابين الشروق والقيصر والشتي أحسن فليعلم أن
 الانقلاب يكون أقرب ولا بد أن يكون في يوم صوملا يكون العمل في أيام

الشمس

المشرق والمغرب الساعات الكوكبية وليكن عند الانقراع والشمس على
 الكوكب فيلزم من معرفة ذلك الجاهل للشمس والجزء الذي يقع في هذه الأماكن
 ويجمع الأعمال التي تسمى الأعمال التي تسمى بالشمس وإن كان بعض أيامهم على
 تخفيفه فإذا اردت معرفة سمت القطب وهو نقطة تقاطع امتداد البلد
 دائرة من دائرة على رؤس هذه الدائرة فإذا كان ذلك من أعمال البلد
 المرفوعة فخطها المأثور ويضع خط المصطلح إلى تلك النقطة وهو خط القطب
 وهذا الخط ما تسمى في خط تلك الدائرة القطبية لا يحال إذا لم يكن ذلك البلد على
 جدار من جدران موهنة للعرض بالسمت أو غير ذلك من ذلك فيبقى في البلد
 يتقرب ويترتب وهو يدل على النهار وهو سمت رأسه وبذلك يصير البلد
 شمالا أو جنوبيا فإذا بين الطول والعرض بين نقطتين معلومتين في خط
 الأرض هو خط تلك البلد وسطه فطول مركزه وسبع وسبعون درجة
 من فارق درجتها العدد من مائة واربعة وربعين ونقطة تلك البلد المرفوعة
 أما ما يقع في العرض فيكون في خط الطول وأما ما يقع في العرض فيكون في خط
 في الطول فيكون في خطها بينهما مائة فإن كانا مائة فيكون في الطول فيكون في خط
 والبلد شمالا أو جنوبا كما كان في عرض أكثر النقطة نقطة الجيوب
 كما وجوبها أو عرضها فإذا كانت نقطة الشمال إن كان البلد المرفوع
 في خطها في الخط فيكون في الخط المأثور في مائة من الدائرة التي تربت التي
 اشتهدت بالهندية ثم تقسم محيطها إلى ثلاثين وثمانين جزءا ثم تأخذ
 البلد وتعلم من الجوانب المحيط بعدد مائة من خط الشمال فيخرج من
 منها خط إلى المركز ثم تعلم ذلك المسمى بعد تمام عرض كذا

هذا هو العمل في
 معرفة سمت القطب
 وهو خط المصطلح
 وهو خط القطب
 وهو خط المصطلح
 وهو خط القطب

تعلم به ثم يخرج منه دوائر على خط عرض البلد ثم تدوير على مركزها على
 دوائر علامتها تمام عرض مركز نصف دائرة ثم تأخذ بين الطولين وتعد
 بقدر تمام الدائرتين من ملامت عرض البلد وتعلم على وتخرج منه
 خطا الى المركز وتخرج من منتصف العمود خط عرض البلد خطا على مواز
 المحيط وتخرج له ذلك النصف وتخرج من نهايته عمودا على الخط الذي
 كان هو ذا على خط عرض البلد فهو مواز لخط عرض البلد ثم تأخذ فيجب
 بين ذلك المسمى بين علامته تمام عرض مركز دائرة فان كان طول
 مركز أكثر من طول بلدان فخر من خط المشرق والمغرب مواز الى الجانب
 المشرق بقدره وتخرج من خط المحيط مواز الى خط نصف النهار وان
 كان أقل من المركز الى الجانب الغربي ثم تخرج من المشرق عمود خط تمام عرض
 مركزه من خط مواز الى خط المشرق والمغرب فيلتقي ذلك الخط في
 موضع فتخرج من المركز خطا الى ذلك الملتقى وتخرج الى المحيط فهو
 خط القبلة فلهذا المثال مثال آخر من كرم ان وهو خط ووطوله
 ١٠٠ و ما بين الطولين ١٠٠ و تمام مدهم من ملامت دائرة ا ب
 على مركزه والنقطة الجنوبية ب نقطة المشرق وتفرز قوس ١٠٠ مساويا
 لعرض بلدان وفصل ط ويجعل ط تمام عرض مركزه وتفرز
 على ١٠٠ عمودا وتدوير على مركزه ويجعل ١٠٠ نصف دائرة
 ربع ثم تفصل ط مساويا لتمام ما بين الطولين وفصل
 ١٠٠ وتخرج ١٠٠ على موازاته وتخرج عمود ١٠٠ على ١٠٠ وتفرز
 من خط ١٠٠ من مركزه بجعل جيب قوس ربع وهي خط ط

خطه

خطه ١٠٠ وتخرج من نقطة قوس عمود قوس
 ١٠٠ ان طول مكنة اقل من
 طول بلدان استخرجنا من نقطة
 عمود مواز الى خط المشرق والمغرب
 فيلتقيان في موضع ع فتخرج من المركز عليه
 خطه ١٠٠ وهو خط القبلة وصورة الدائرة هكذا

حلقه **بسم الله الرحمن الرحيم** **سوره**

الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهین و روحه الطاهین و
 اعتراف الله علی عبادهم اجمعین **و بعد** چنان گوید بنده اشیم که بر من ابراهیم
 کرد و او را پس من بشوق بعضی از اخوان چند کاهی تحصیل علم ریاضی کردم تا آن
 ملائکه است و اما از آن اهرام کرم و سایر علوم پرداختم تا بعد از مدت
 مدیدی بخواهم رسیدم که اگر میشد که آنرا ختم میشد که اعمال اسطرلاب ایشان
 بر من ای و مؤلفش که بر من بلالین و در هر حال و هر مکان هر شخصی امکان
 بود که تحصیل آن شود و تحصیل آن نماید که بود و در غلبه اعمال مانع گیرید
 بعلومم است بخاری آمد همچون تعیین قبله و ساعات گفتند و مانند از
 روز و شب و بین طلوع و غروب و تعیین زوال روز و شب غیر ذلک
 و هم چنین مهندسین داد و بسیاری از اعمال همین بود و مساحان و بکار می
 آمد و هر حال بسیار در خیال افتادم و مالتی که خود را بتوانم فایده از برای این
 علم کنم میسر نمی شد تا در این اوان که از ایام شهر غمره بوده است از ۵۵۰

نماز و غیره

هزار و دویست و پنجاه و هشت بهی دو سه روزی فرصت اتفاق افتاد و در خیال
 متعلق باین امر و مدتی توفیق الله و شایسته حاله بر تیب و ادم صغیر بجم
 خلیفه ازین سال الفی نه قبل از انقضای کثیر السهول و نه کثیر الشکل و انما
 ترجیح اعمال اسطرلاب را در آن حلقه قرار دادم مع زیاد و مع فلك اعمال ان
 بسیار بسیار اسهل از اعمال اسطرلاب است و مؤلفان کمتر بدون تحصیل
 سنت و علم ان ممکن و مخلوط و در این ابراهیم بشریک و غیره از صفات اسطرلاب
 نیست و محتاج به اوقات و آلات بسیار هم نیست و میتوان آنرا از مقوا و غیر
 و معادن ساخت و وقت اندک بهر بلایه می را از اسطرلاب بیشتر نیست و
 غالب شایع می باشد از آن خط کشیده و حقیقه تجوهری شین و صغیر و غیر
 شود که با آن می توان سبقت گرفته باشد و این سنت عظیم در این ایام
 قلیل از فاضل و دانا و مدعیان بود و اما از اسطرلاب کما علم و مهندسیان
 عاملان بدان است که اگر کسی می رخت با شایسته علم فانیات اصلاح فرمایند
 تصرف این مسطرلاب ایشان اید و تقویت می یابند و این حلقه را سعی بلیغة
 کردم و مردم و چون خواستم که در میان عالم را بکار و با مزا و این تعقیب
 از اخوان مدعا و غیره یار و غایت این رسالت و علم و عمل ان نوشتن و نوشتن
 گویشم بجهت و بیست و در باب **مقدمه**
 در آنچه تقدیم ان قبل از شروع واجب است و بدان دو مطلب است
مطلب اول
 در بیان الفایده این حلقه است بدانکه تمام انزاع حلقه کوچه علم گویم

طریقہ کمالیہ کے متعلق
طریقہ کمالیہ کے متعلق
طریقہ کمالیہ کے متعلق
طریقہ کمالیہ کے متعلق
طریقہ کمالیہ کے متعلق

در کیفیت ساختن حلقه و در تنظیم طر و آن بدانند که در این حلقه ملا خط
برای جبهات حسن و با بد کرد و یکی آنکه بسیار شبیه باشد و یکی آنکه بسیار
برونک و تخمین باشد و یکی آنکه بسیار ضعیف باشد که در شکل و علامت آن
توان از معنی آن شناختن آن خوب و خوا از یکی از علامات و در نهایت تمام
باید ساخته شود و باید هیچ جبهات هم و در آن باشد و گفت و ناز از این
و سطح آن را باید از این چنان سازد که در آن دو جبهه از آن در هم شود و
بر آن ملاک ها و قوس های این را هم کرد و هر یکی از اینها در جهت معادل
باید کرد و هر جهت را به جهت و باید هر یکی را به جهت بشود
کرد و در نظر اقام نوشته شود و از طرف اینها موازنه و بعد از آن

از بعد اول این اجزاء هر دایره را در آن دایره رسم میکنی و اگر اجزاء جزیلی
از هر چند دایره یکی را بر است باین طور که جوف حلقه را در وسط
می گذاری و بیرون حلقه را هم با سطح حلقه یکسان میدانی و این حلقه را
از آن تا سطح حلقه یکسان میدانی باین طور که حلقه را می کشی و وسط آن
حلقه را می کشی و حلقه را در آن می کشی و بیرون حلقه را هم می کشی
میکنی و نصف قطر از این قسمت می کشی و از خارج دایره هر خطی که
می کشی و از آن خط نصف قطر هم می کشی و می کشی و از هر نشان
نصف قطر دیگر شود و از آن هم نصف قطر می کشی و از هر نشان
نشان را بر خط مستقیم می کشی و در فوس حقیق و هم چنین خطوط اطلاق
و مساحت را باین طور و از این تحقیق میتوان رسم کرد باین طور که
نصف قطر دایره جویند شاخص بر منحنی و از آن تا مرکز آن شاخص
محیط جوف خطی را بر منحنی بر آن قائم کنند باین شاخص و این نصف قسم
مساوی کنند و مساوی یک قسمت آن خط غیر متناهی را قسمت
کنند باین طریق بر سر شاخص هر یک از قسمت های خط غیر متناهی را یک
و بر هر یک از دایره اطلاق که طرف مسطر باشد نشان کنند تا همه نشانها
تمام شود و هم چنین خط مستقیم را به همین قسم تقسیم کنند باین احوالی
چون دایره از طرف اکثر اطلاق کنند خط مستوی باشد و بیاید که
اجزاء محیط این ربع را ابتدا از طرف مبدأ اطلاق کنند و در بالای
همین ربع را از اجزاء محیط را برعکس اماده کنند تا اطلاق هم مستوی باشد

و این

بالنسبه به جدول هم معکوس را بالنسبه به بالای ربع و الا معکوس را جدولی
بجمله جدول را هم کرده ایم و هرگاه کسی بخواند که این حلقه را
بطور حقیق بکشد و کسایه باشد با این حلقه بر آنست صاف و تحصیل
کنند و دایره عظیم که نصف قطر آن باشد در آن باشد و هم
کنند و مساوی دایره را بکشد و تقسیم آن را بر کار بسیار حکم
تقسیم کنند و در وسط این حلقه را جای حلقه را معکوس کنند بطوریکه
که چون حلقه را در آن گذارند با سطح آن حلقه مساوی شود و
منحنی و بیستی و بیستند نداشته باشد و در مرکز فلزی قرار
دهند که جای پای بر یک گذارند و بیستند و دایره حلقه را در هم
کنند و در حلقه را بر هر یک از اجزاء حلقه بر آنست و مرکز گذارند
و خطی که از دایره را در بیاید از خط حلقه را بر حلقه که حلقه
در هم کنند و منحنی را قسمت و تحقیق که چشم نیاید و در چندان
درشت که وضع کنند شود و اعداد هر یک را از اجزاء آن رسم
کنند و اگر از این نشان مساوی اعداد باشند شود و در دایره
یا چهار چهار یا از اعداد اندازه بکشد اعداد رسم کند بطوریکه
مشبه فشرود اگر اعداد ده ده و قسم شود خط حلقه را در
اطول کنند تا به حقیقت منتهی شود و اگر حلقه را از اجزای بیاید
ولی در هر طریقی منتهی سرب حلقه کرده بکشد و بیاید بعد
حلقه را بر کاغذ هم رسم کرده و در آن چوب چسباند و اگر از فلزی

باشد و از آنجمله برینست که مختلف در اندازه و مقدار مکرر آنکه صاحب
 سلفه و در بعضی نظری است و اگر از دو مثلث مجتبی یکدیگر گرفته
 کنی شاید در طلب حاصلین شود و کیفیت رسم مثلث است که در یک
 از او با خط می کشی در هر من مثلث که باقی کند بر اسفل خطی را که بر طول
 حلقه بود و غیر کشیده شده است و طول آن خط بقدر طول آن
 خط دیگر باشد پس مثلثی مفاد و لاسا نیز بر زاویه قائمه حاصل شود
 پس زاویه را که بر او داده نویسم که در سر آن دو مثلث که موازی بر
 داده شود پس از آن دو جزء تقسیم کنی که اگر حلقه کوچک باشد و تقسیم
 کنی با بیشتر یا کمتر بقدر آن خط و بین و ظاهر باشد پس مثلثی را که بر
 طول حلقه باشد بقدر آن تقسیم کنی که اگر موازی است آنجا که تنگ شود
 ده یا زده یا کمتر تقسیم کنی و از هر یک است خطی موازی منطبق دیگر یا بخواه
 یکشد پس زاویه را که بر او داده و از سر هر یک است ضلع قائم بر
 رسم کنی موازی نویسی اول و این رسم مجتبی است و اگر در ربع مجتبی رسم
 کنی بجای هر جا تو در آن رسم کنی مثلا در یکی رسم میکنی و ده
 بیست و سی و چهل و پنجاه و هکذا و در یکی رسم میکنی پنج و پانز
 و بیست و سی و پنج و چهل و پنجاه و هکذا و پنجاه و هکذا
 و از سایر خطوط اجزا را که بقایا چید و در جنب ضلعین
 می شود و هم چنین بقایا و در وسط ربع مساوی
 قوسها و صورت جداول مذکور است

جدول الحیب		جدول المثلث الاقرف الثاني	
درجه	دقائق	درجه	دقائق
۱	۰	۱	۰
۱	۱۵	۱	۱۵
۱	۳۰	۱	۳۰
۱	۴۵	۱	۴۵
۱	۶۰	۱	۶۰
۱	۷۵	۱	۷۵
۱	۹۰	۱	۹۰
۱	۱۰۵	۱	۱۰۵
۱	۱۲۰	۱	۱۲۰
۱	۱۳۵	۱	۱۳۵
۱	۱۵۰	۱	۱۵۰
۱	۱۶۵	۱	۱۶۵
۱	۱۸۰	۱	۱۸۰
۱	۱۹۵	۱	۱۹۵
۱	۲۱۰	۱	۲۱۰
۱	۲۲۵	۱	۲۲۵
۱	۲۴۰	۱	۲۴۰
۱	۲۵۵	۱	۲۵۵
۱	۲۷۰	۱	۲۷۰
۱	۲۸۵	۱	۲۸۵
۱	۳۰۰	۱	۳۰۰
۱	۳۱۵	۱	۳۱۵
۱	۳۳۰	۱	۳۳۰
۱	۳۴۵	۱	۳۴۵
۱	۳۶۰	۱	۳۶۰

الطاهر الطاهر الطاهر الطاهر الطاهر

میرزا محمد علی

و بطریق ارتقاء گرفتن از آفتاب و سنا و کائنات و ارتفاع پس اگر شعاع آفتاب ظاهر

[illegible]

ساعات مستوی نهاده بود و اگر خواهد که ساعات معوجه را داشته باشد یا باقیه
 معلوم کند فوس النهار را برده دانه تقسیم کند و اگر کسی باشد در پنج فوس
 کند النهار و ساعات معوجه حاصل شود پس باقیه را بر آن اجزاء تقسیم کند
 حاصل ساعات معوجه باشد پس اگر او را ساعات معوجه است
 و الا باقیه و آنرا که معلوم است که اجزاء ساعات معوجه در وقت خط
 استوار همیشه با فوزه است و ساعات معوجه است روز اول حمل
 و میزان در سایر بلاد نیز چنین باشد و لکن در سایر اوقات مختلف میشود
 و تفاوت نصف فوس النهار و در سایر بلاد بقدر مقدار انحراف النهار است هر چه
 تعدیل النهار را بر شش قسم کنند همان فوزه بکاهند اگر شش قسم را برین
 میزان حمل باشد و بر آن بیفزایند که مابین حمل و میزان باشد این عمل را
 معوجه بگویند و معوجه شود و معوجه حاصل آن بکاهند تا غایت حاصل شود
 باقیه

در هر وقت مطالع بر وجه خط استواء معلق بر آن جزء از منطقه باشد که خواهد
 بود نظر بر آن جزء از اجزاء خط که علامت آن باشد یا خط مطالع
 بر وجه استواء اولی حمل تا میزان باشد که بهین طور که بیان
 میکرد و اگر میزان تا حاصل باشد خط مطالع بر این بر یکصد و هشتاد
 انحراف مطالع آن جزء باشد تا اول حمل و اگر مقصود مطالع فوس باشد از منطقه
 مابین دو جزء علامت بر این میزان در وجه گذارد و مطالع هر یک را گرفته
 تفاوت آن دو جزء مطالع آن فوس باشد و اما مطالع بر وجه در بلاد غیر
 تعدیل النهار را از مطالع ماخوذه بر استواء کم کنند اگر شمالی باشد و
 میفزاید اگر جنوبی باشد و مطالع بر وجه برین بلد حاصل شود و اگر مطالع

لکه خواهد

اگر بر خور آمد و وسیع آنکه کلبه معین کند از فوس مطالع آن جزو دیگر و چنانکه
 که وقت مطالع آنکه کلبه خط استواء و چون قدر فوس مطالع را برین
 بر آن خط باشد و شریک حاصل را بر شصت قسمت کند و خارج جیب سینوس آن
 که کلبه را از مطالع مستوی بکاهد اگر شمالی باشد و بکاهد اگر جنوبی باشد
 حاصل مطالع آن که کلبه برین بلد باشد
 باقیه

در هر وقت مطالع از ارتفاع درجه انحراف از فوس مطالع باید کرد و ارتفاع گرفته
 مابین معین کند و در هر حال وضع انحراف اجزاء را بحیط بر فوس النهار بکاهد
 هر چه عقابلان باشد از اجزاء منطقه مطالع باشد اگر ارتفاع غربی باشد و اگر
 باقیه از فوس النهار که در آن موضع انحراف بر فوس النهار باشد و معوجه شود
 انحراف منطقه باقیه

در هر وقت مطالع از مطالع چون مطالع معین باشد و خواهد که ارتفاع انحراف کلبه
 را در آن مطالع داشته و مطالع را در آن خط مطالع بر خلاف فوسی که موضع انحراف کلبه
 معین کنند و در این خط باشد از اول مطالع انحراف مطالع بر وجه جیب سینوس
 جیب معوجه است و ارتفاع فوس که در آن از بر شصت تقسیم کنند و برین تقسیم وقت
 ارتفاع باقیه

در هر وقت مطالع سال مستقبل از مطالع سال ماضی چون مطالع سال ماضی معلوم باشد
 و خواهد مطالع سال مستقبل برین سال و در مطالع مطالع سال ماضی را با فوس مطالع
 گرفته تعدیل النهار بر وجه مطالع و بر آن فوزه را که معوجه باشد و آنرا که
 شمالی باشد پس بر آن سال هشتاد و هفت درجه بیفزاید اگر که از معینه باشد
 علاقه بر آن مضاف به بیست و یک درجه از منطقه و یا عقابلان مطالع از معینه است و

باشد که اگر در این باب باشد بقدری در طرح کرده پس علاوه بر آن تا حدی
 در بیند که علاوه بر هر برج و اگر چنانچه آن طالع از آن استواء باشد پس
 قدری از آنجا در هر طالع را در هر دو قسم کرده در هر یک قسم شمالی و جنوبی طالع
 طالع از آن استواء افزوده و در هر یک جنوبی یک استراجه شود و علاوه بر آن
 نهاده و هر یک در هر یک طالع باشد طالع سال مستقبل در آن مرتبه باشد
 باد

و در هر یک قسم شمالی و جنوبی آن چنانست که در هر یک طالع را معین کرده
 و از آن بخش قسم مساوی کند که هر یک جهت اجزای دو ساعت زمانه و در هر یک
 طالع بنفیسین شد و در هر یک مقابل آن ساعت باشد و علاوه بر هر یک در هر یک
 وقت از اجزای دو ساعت زمانه و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 محیط بر خلاف آن قرار داده و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 زمانه که از آنجا مسو باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 بکن از آنجا که در هر یک طالع باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 طالع بعد از آن و دو ساعت زمانه و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 آنجا که در هر یک طالع باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 ثالث باشد باد

و در هر یک قسم شمالی و جنوبی آن چنانست که در هر یک طالع را معین کرده
 باشد و علاوه بر آن خط کرده و بطوری که در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 و آنست که از آنجا که در هر یک طالع باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 محیط که از آنجا که در هر یک طالع باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 السموات از آنجا که در هر یک طالع باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک

اینکه

اعتبار کرده حساب کنند و هر یک از آنرا قبله معین باشد و بیشتر معلوم از آنکه
 محیط همان قدر در هر یک قسم حساب کنند و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 سایر هر یک از آنرا قبله معین باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 یکم و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 منطبق شود و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 که در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 جنوبی باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 است از آنجا که در هر یک طالع باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 بر آن جهت نماید و بطوری که در هر یک طالع باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 بر مابعد جنوبی شمالی و در هر یک طالع باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 و اما در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 سمت از آنجا که در هر یک طالع باشد و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 قرار داده و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 محتاج به معلوم است و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 حلقه در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 باد

و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک
 دو ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک طالع را در هر یک ساعت و در هر یک

در هر وقت مساحت همین زمین بود خانه و مثال آن اگر دو خانه باشد
 در کنار آن می باشد و حلقه ها می کشیم و می گردانیم و در هر وقت که
 شش بین آنها شب می کشیم و می بینیم که علامت هر کدام در جهت افتاده است
 جدا از هم و در این سطح می باشد و در همان درجه علامت هر یک در جهت
 و آن موضع از زمین را که نظر ایشان کنند مایلین صفت و این موضع است
 هر چه در خانه باشد اگر خواهد از موضع خود حرکت کند یا متوقف
 از پیش چشم خود تا زمین را که مسقط نظر چشم او است اندازد و بگوید که
 موضع مطلوب نظر ایشان نظر کنند که علامت هر کدام جز افتاده است
 مساحت همان مقدار مساحت مابین موقعه آن موضع باشد اگر آنکه
 ثابت تا خطی چون باشد که اگر با خط اول از هم معکوس می شود و در آن
 اجزا و مساوی است **باب** **طریق تعیین زمین**
 در هر وقت که بخواهند بدان افتاد یا تعدیل بر وجه در تعیین تعدیل
 آنها و زمین را که در مطلوب تعدیل آنها و تعدیل و این بر وجه باشد و این
 اول و اول آن بر وجه در افق مطلوب کنند و در این راه هر طیفشان که در علامت
 آخر بر وجه نه در هر علامتشان کنند بر این راه و محیط این مابین آن دو نشان
 باشد از این تعدیل است بعد تقارن اول بر این راه و موقع مطلوب بر این راه
 شرب کنند بر وجه در جهات مابین اول و آخر بر وجه است جهت کنند مابین آن
 باشد از خطی که با نای اول بر وجه است جهت بر وجه نشان آخر بر وجه
 اول بر وجه تعدیل آنها در جهت مطلوب باشد هر چه که تعدیل این راه و منطقه را
 تعدیل این مطلوب باشد به همین سیاق عمل کنند تا موضع مطلوب این اجزا
 معلوم شود و اگر تعدیل را تا این جایی خواهد بود و علامت در این درجه واقع شود

از این راه

از این راه جایی که از این راه و محیط این جایی واقع شود و جهت جهت کنند
 و در این راه مابین علامت و صیقل است مگر در این جایی جهت جهت جهت
 معلوم شود و هم چنین است تعدیل تا این اجزا و محیط تعدیل تا این تعدیل تمام
 شد و دست معینش جهت جهت جهت جهت جهت جهت جهت جهت جهت جهت
 حامدا و صلیبا و تمام هذه المساحة الشريفة الکبریة من غیر این جایی و این جایی
 میوه و انانیا و این جایی که این جایی که این جایی که این جایی که این جایی که
 الله من علی و کوه و شرف و سایر شهر شوال الکرم من شهر و شهر و شهر و شهر
 مستغفر الله من الله ان یکن فی کل لایة و لایة و لایة و لایة و لایة و لایة و لایة و لایة
 یفتق علی الخیر است و او و حقوق الاخوان و ان یحکم له بالجزیرة السعاده
 بحق محمد و آله الکرام البررة و اولیائهم و عترة

طریق استخراج دایره جاده کرد در میان و نمودن آن برین قسم عمل شود تا دایره شود

طریق استخراج	جیب	ارتفاع وقت	جیب	مقدار انحراف	جیب
۱	۱	۱	۱	۱	۱
۲	۱	۱	۱	۱	۱
۳	۱	۱	۱	۱	۱
۴	۱	۱	۱	۱	۱
۵	۱	۱	۱	۱	۱
۶	۱	۱	۱	۱	۱
۷	۱	۱	۱	۱	۱
۸	۱	۱	۱	۱	۱
۹	۱	۱	۱	۱	۱
۱۰	۱	۱	۱	۱	۱

طریق استخراج طالع و تشریح البوت بقاعه کرد در میان بیان و نمودن آن برین قسم

طریق استخراج	جیب	ارتفاع وقت	جیب	مقدار انحراف	جیب
۱	۱	۱	۱	۱	۱
۲	۱	۱	۱	۱	۱
۳	۱	۱	۱	۱	۱
۴	۱	۱	۱	۱	۱
۵	۱	۱	۱	۱	۱
۶	۱	۱	۱	۱	۱
۷	۱	۱	۱	۱	۱
۸	۱	۱	۱	۱	۱
۹	۱	۱	۱	۱	۱
۱۰	۱	۱	۱	۱	۱

طریق استخراج طالع و تشریح البوت بقاعه کرد در میان بیان و نمودن آن برین قسم عمل شود تا دایره شود

طریق استخراج	جیب	ارتفاع وقت	جیب	مقدار انحراف	جیب
۱	۱	۱	۱	۱	۱
۲	۱	۱	۱	۱	۱
۳	۱	۱	۱	۱	۱
۴	۱	۱	۱	۱	۱
۵	۱	۱	۱	۱	۱
۶	۱	۱	۱	۱	۱
۷	۱	۱	۱	۱	۱
۸	۱	۱	۱	۱	۱
۹	۱	۱	۱	۱	۱
۱۰	۱	۱	۱	۱	۱

